

Rad na ulozi Laure u predstavi "Suburb"

Kolesarić, Laura

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:763856>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-26**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

**SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU**

ODSJEK ZA KAZALIŠNU UMJETNOST

**DIPLOMSKI SVEUČILIŠNI STUDIJ KAZALIŠNE UMJETNOSTI
SMJER GLUMA**

LAURA KOLESARIĆ

RAD NA ULOZI LAURE U PREDSTAVI *SUBURB*

DIPLOMSKI RAD

MENTOR: doc. art. Selma Sauerborn

SUMENTOR: Marijan Josipović, ass

Osijek, 2024.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU

AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja _____ potvrđujem da je moj _____ rad diplomski/završni
pod naslovom _____

_____ te mentorstvom

rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

U Osijeku, _____

Potpis

SADRŽAJ

1. UVOD	2
2. TEMELJ	3
2.1. Ideja diplomskog rada	3
2.3. „Još malo pa nestalo“	4
2.4. O čemu se zapravo radi?	5
3. ZIDOVI	6
3.1. Rad na tijelu	6
3.2. Gluma	6
3.2.1. Scena 0. Ulazak publike	6
3.2.2. Scena 1. Unutarnje refleksije	7
3.2.3. Scena 2. Prvi tekst	7
3.2.4. Scena 4. Christina's world	8
3.2.5. Scena 5. Prvi susret	9
3.2.6. Scena 6. Crvena vrpca	10
3.2.7. Scena 7. Trešnjice	11
3.2.8. Scena 8. „Brodić ili kadica“	11
4. KROV	13
4.1. Dramaturgija	13
4.2. Vrijeme	13
4.3. Rad s partnerom	14
4.4. Rad s mentorima	15
5. PROZORI	16
5.1. Fotelje	16
5.2. Kostim	16
5.3. Publika	16
5.4. Autorstvo i produkcija	17
6. KLJUČEVI	18
7. LITERATURA	19
8. SAŽETAK	20
9. SUMMARY	21
10. ŽIVOTOPIS	22

1. UVOD

Tko mi može reći da sam slijepi genij svog vremena.¹

Predstava je nastala kao diplomski ispit studenata Neverbalnog teatra Josipa Biščana i studentice Glume i Lutkarske animacije Laure Kolesarić pod mentorstvom prof. art. Maje Đurinović, doc. art. Selme Sauerborn i sumentorstvom asistenta Marijana Josipovića.

U diplomskom radu osvrnut ću se na proces rada na predstavi: od stvaranja dramaturgije, tjelesnog i tekstualnog materijala do rada s partnerom i mentorima.

¹ Mikić, Krešimir u; *Zagrljaji*, autorski projekt Ksenije Zec, HNK Zagreb i Umjetnička organizacija 21:21, 2022.

2. TEMELJ

2.1. Ideja diplomskog rada

*Artist responsibility is to the truth of things. His responsibility is to his vision.*²

Prilikom razmišljanja o temi diplomskog rada postavljala sam si mnoga pitanja. Budući da se radi o diplomskom radu koji bi trebao objediniti znanja stečena tijekom studiranja bila sam pod dodatnim pritiskom jer nisam imala jasnu ideju o tome kako bi ta ispitna predstava trebala izgledati. Dok sam pokušavala racionalno pristupiti problemu, vremena je bilo sve manje.

Sa puno neodgovorenih pitanja u glavi na neobaveznoj kavi sam sreća Josipa. Prišla sam mu u nadi da ću skrenuti misli s teme diplomskog. No ipak smo se dotaknuli te teme budući da je ona i njega morila. U tom trenutku dogodila se filmska scena. Dva ekrana, dva kadra na našim očima. Proširenje kadra na nas oboje. „Zašto ne bismo radili zajedno?“ I tako je sve krenulo.

Budući da studiramo na dva različita smjera, (on Neverbalni teatar, a ja Glumu i Lutkarsku animaciju), nismo bili sigurni može li nam diplomski rad biti zajednički, a nakon što nam je to odobreno, počeli smo se svaki dan nalaziti i razgovarati. O ulasku u prostor još nismo razmišljali dokle god se ne usuglasimo oko toga što radimo. Budući da oboje imamo plesnog iskustva, znali smo da želimo ukomponirati pokret u naš diplomski. Svakog smo dana sjedili i razgovarali, pisali ideje, ulazili u rasprave, citirali filmske likove i knjige, slušali glazbu u potrazi za inspiracijom. Pokušali smo motivaciju za rad tražiti u stvarima koje volimo kako bi nam kasnije bilo lakše, htjeli smo u prostor doći inspirirani.

Već sam na početku znala da ne želim raditi prema nekom tekstualnom predlošku. Dala sam samoj sebi zadatak da kada već nisam u profesionalnoj produkciji pod vodstvom nekoga tko ima ideju i tekst, da ću, usprkos tome što je dugotrajniji i mukotrpniji put, raditi nešto autorski - biti svoj redatelj, dramaturg i izvođač. Ideju predstave kakvu gledamo danas postavili smo na noge nakon mnogih promjena u desetak verzija predstave i varijacija na temu dok nismo našli savršen spoj koji funkcionira i za nas dvoje i za publiku i za kriterije ozbiljne kazališne predstave.

² Westwood, Vivienne, Forum Creative Wallonia, 2010., https://www.youtube.com/watch?v=BbS6t4Yjq_E&ab_channel=DigitalWallonia preuzeto: 22.9.2024.

2.2. Naslov *Suburb*

Prvotne verzije naslova bile su svakojake. *Od LJ kao...*, *Deep in closet*, *3 am*, *Eskapisti*, do *Moja mala soba*. Naposljetku smo se odlučili za naslov *Suburb*. *Suburb* je odraz naše pozadine. Dolazimo iz obitelji koje se ne bave umjetnošću. Djeca smo iz malih sredina, ne pretjerano ispunjenih modernom umjetnošću, već tradicijom i staromodnošću, uvijek u sjeni velikih gradova. Živimo u kućama u gradovima od 20-ak tisuća stanovnika. Samim time nismo djeca glavnih gradova, već ona s puno manje prilika i mogućnosti, tako da nam se naslov *Suburb* učinio adekvatnim. Ako prokopamo dublje, *Suburb* za nas znači hrabrost dolaska u veliki grad, suočavanje s ljudima, s odnosima i borbu za sebe i svoje interese. Odnosno, označuje želju za napretkom i rastom da bismo postali „veliki“. Danas, iz pozicije završenog procesa, taj naslov nije pretjerano vezan uz predstavu, ali za nas ima dublje značenje.

2.3. „Još malo pa nestalo“

Nemam točnu evidenciju koliko je naša predstava imala dramaturških verzija, no sigurno ih je bilo preko deset. Nismo imali tekstualni predložak koji bi nam diktirao ili olakšao biranje dramaturškog smjera i to nas je najviše kočilo u kreativnosti. Ja sam navikla na klasičan predložak po kojemu stvaram lik, nalazim glumačku radnju i emociju i upravo zato mi je najzanimljiviji dio procesa bio bavljenje *koreodramom* koja ne zahtijeva isti redoslijed u procesu. Josip me je uveo u značenje pojma *koreodrame*. Naime, on je pohađao istoimeni kolegij na studiju Neverbalnog teatra. Isprva nisam razumjela zakonitosti *koreodrame* i tražila sam točnu definiciju. Josip mi je dao neke alate potrebne za proces istraživanja ali mi je i dalje sve bilo nejasno. U početku su mi se pojedine vježbe koje sam izvodila učinile kao podcrtavanje viđenog, a poslije se ispostavilo (a i poznato je) da su prve improvizacije bile najbolje. Polako, dan po dan, sam se prepuštala toj neobičnoj izvedbenoj formi te sam uz rad s mentorima pomalo počela shvaćati na koji način gradimo predstavu. Bivala sam sve opuštenija.

Shvatila sam da je za *koreodramu* vrlo važna sinergija to jest veza između tijela i riječi. Tijekom procesa se ispostavilo da ona nema univerzalnih pravila, već samo smjernica te da se radi o uvijek specifičnom istraživanju. U procesu smo imali prostora i vremena za istraživanje dekonstrukcije zadanog pokreta, fizičku improvizaciju sa i bez teksta. Istraživali smo i kada pokret može zamijeniti riječ, a kada ju podcrtati ili izbaciti. Te su mi vježbe pomogle da se

oslobodim, a to je važno jer, budući da je materijal bio naš, morali smo ga još dublje istraživati i forsirati ne postavljajući granice do kuda taj pokret ili glas može doći.

2.4. O čemu se zapravo radi?

Predstava započinje ulaskom publike. Josip i Laura gledaju ljude iz publike svakog ponaosob sa željom za pronalaskom partnera. Gledaju u lica, proučavaju hod, odjeću, kretnje. Netko im se sviđa, a netko ne. Mijenjaju pozicije u prostoru, mimoilazeći se. Ne vide se. Sve dok posljednja osoba ne uđe. Sjedaju u svoje fotelje razočarani. Slijede koreografirane sekvence kojima prenose njihovo unutarnje emotivno stanje. Potom zidu, koji im je partner i prijatelj, govore svoje probleme, monologe kojima preispituju sebe i društvo oko sebe. Polako, pomalo frustrirani, no i dalje nesvjesni jedno drugoga, foteljama se približavaju jedno drugome.

Kada se konačno ugledaju, njihovi svjetovi se podudaraju. Događa se određena doza romantike koja nestaje nakon spoznaje da je jednostavno prijateljstvo jače od prividne privlačnosti. Zajedno gledaju zvijezde, krađu trešnje, igraju *Tri noža u leđa*³... Na koncu sjedaju u svoj mali „brodić“ napravljen od fotelja. To je njihov mali svijet skrojen od snova, želja i vrlina u kojem su, unatoč svim svojim manama i neuspjesima, istinski prijatelji.

³ Dječja igra s mnogo varijacija. Jedna od njih glasi ovako: *Pišem ti pismo, pišem ti pismo da prijatelji više nismo. Tri noža u leđa! Krv ti se slijeva, krv ti se slijeva. Pauci ti hodaju po tijelu, muhe ti čupaju kosu. Pišem ti pismo, pišem ti pismo, da prijatelji više nismo.*

3. ZIDOVI

3.1. Rad na tijelu

Znala sam da želim pomaknuti svoje granice i baciti se u nešto drugačije. Naš sumentor Marijan Josipović nam je rekao jednu misao koja me inspirirala. Rekao je: „Vrlo je tanka granica između dva smjera umjetnosti kojom se bavite. Istražuje tu granicu: pokreta nema bez glume, kao što nema glume bez pokreta." Ta je misao postala naša nit vodilja.

Iako i Josip i ja dolazimo iz plesnog svijeta, ipak smo po mnogočemu različiti. Trebalo nam je neko vrijeme da se prilagodimo jedno drugome, posebno kada smo fizički materijal trebali staviti u neki kontekst. Znali smo da svom dosad napravljenom fizičkom materijalu sada moramo dodati glumačku dimenziju i obrnuto. Kroz proces smo primijetili da smo se previše počeli baviti s onim što najviše ne volim, a to je pretjerana racionalizacija i mistifikacija. Zaglavili smo u krugu iz kojeg nismo znali izaći i bilo nam je teško vratiti se u atmosferu kretanja i kreiranja. No s vremenom, uz vježbu i indikacije od strane mentora, postajalo je lakše.

3.2. Gluma

*To be a woman is to perform.*⁴

3.2.1. Scena 0. Ulazak publike

U ovoj je sceni dominantna glumačka radnja. Cilj scene i radnja je aktivno tražiti savršenu osobu. Pregledavati svaku osobu u prostoriji koja ulazi ili je već sjela. Tu sam se trebala pozabaviti načinima na koje ću gledati nekoga, kako ću reagirati ako me netko pogleda ili ne pogleda? Što ako mi mahnu natrag, a što ako nitko uopće ne reagira? Moj lik se pita: zašto ne mogu naći tu osobu? Iz toga dolazi frustracija, a iz frustracije nemoć koja rezultira razočaranim sjedanjem u fotelju.

⁴ Sullivan, Arthur, *The yeomen of the guard*, 1888.

3.2.2. Scena 1. Unutarnje refleksije

U ovoj sceni izvodimo fizičke sekvence koje prenose unutarnja stanja naših likova. Pokretom kojeg izvodimo produbljujemo smisao teksta kojeg kasnije izgovaramo.

3.2.3. Scena 2. Prvi tekst

Naši tekstovi pisani su u formi dijaloga sa zidom. Pokušavamo nekome tko nas uopće ne razumije pojasniti zašto ne možemo pronaći savršenu osobu.

L: Nekada se zapitam jesam li ja ta koja je pogrešna. Prolazim kroz ove ulice, gledam u lica prolaznika, slušam kako se smiju, kako razgovaraju, i ne mogu da ne pomislim – gdje su moji ljudi? Gdje je taj netko tko će me pogledati u oči i osjetiti sve ono što ja osjećam?

Ovom rečenicom preispitujem samu sebe i izražavam osjećaj usamljenosti i žudnje za povezivanjem s drugima. Promatram svijet oko sebe, vidim ljude kako žive svoje živote, ali osjećam se izolirana i nesposobna pronaći „svoje ljude“ – one s kojima mogu podijeliti istinsku emocionalnu povezanost. Također je prisutan i strah (strah od odbijanja, strah od toga da sam ja uvijek razlog problema, strah od krivih odabira, strah od samoće).

L: Tražim nekoga s kim mogu biti nesavršena. Nekoga s kim mogu biti ono što jesam, sa svim svojim manama, nesigurnostima, snovima koje još uvijek nisam ostvarila. Možda je to samo mit.

Tražim emocionalnu sigurnost i prihvaćanje od strane nekoga s kim mogu biti potpuno autentična, bez skrivanja svojih mana i nesavršenosti. U ovom trenutku otkrivam duboku potrebu za iskrenim odnosom. Uvjeravam se i hrabrim da mogu biti ono što jesam, bez straha od osude. No, brzo se vraćam na sumnju postoji li uopće takav odnos.

L: Jesu li svi ti romantični filmovi, knjige, pjesme u meni stvorili očekivanja koja su nerealna? Jesam ja samo još jedna budala koja vjeruje u nešto što možda više ni ne postoji?

Radnja ove rečenice može se opisati kao preispitivanje vlastitih uvjerenja i razočaranje. Ovdje se javlja osjećaj zbunjenosti dok se pitam je li sve ono u što sam vjerovala samo iluzija i jesu li moja očekivanja nerealna? Strah od samoće sve je prisutniji.

L: *A možda... možda smo se već sreli, ali nismo prepoznali jedno drugo. Možda smo prošli jedno pored drugog zaokupljeni vlastitim mislima i brigama.*

Ovo je jedina rečenica koja budi nadu, iako je istovremeno i žaljenje za propuštenim prilikama. Iako naši likovi to ne znaju, pretpostavka „*možda smo prošli jedno pored drugog...*” se zapravo i dogodila jer su Josip i Laura (u nultoj sceni) stvarno prolazili jedno pokraj drugog, nesvjesni međusobnog postojanja. I dalje sam melankolična, ali sada ipak potajno vjerujem da ću jednog dana sresti upravo tu osobu.

L: *A ja? Ja sam već odavno prestala očekivati.*“

Radnja ove rečenice je odustajanje. Prekid razgovora. Pomirenje sa situacijom i razočaranje.

3.2.4. Scena 4. Christina's world

Ovu scenu smo simbolično nazvali *Christina's world*. Christina je bila stvarna osoba koja je oboljela od cerebralne paralize te nije mogla hodati. Ona i Andrew su se družili mnogo godina i iako je ona bila njegova muza za slikanje, između njih se nikada nije dogodilo ništa romantično. Naša adaptacija tog odnosa je inspirirana upravo slikom Andrewa Wyetha- *Christina's world*.

Zato Josip cijelu sekvencu radi s foteljom na glavi (kuća u pozadini), a Laura predstavlja Christinu. Iako ona fizički ne može hodati, njena volja i pogled prema kući u daljini simboliziraju žudnju za nečim nedostižnim, dok s druge strane biće bez glave predstavlja tromost, nedostatak jasnoće ili smjera pa čak i tvrdoglavost. Odsustvo glave znači i gubitak sposobnosti da planira ili razmišlja o budućnosti. U prostoru smo se igrali svaki sa svojom

⁵ Wyeth, Andrew, *Christina's world*, 1948., Wikipedia, https://en.wikipedia.org/wiki/Christina%27s_World, preuzeto: 1.9.2024.

foteljom: ja, na način da mi je gornji dio tijela bio mobilan a fotelja mi je zamjenjivala noge, dok je Josip svoju igru razvijao s foteljom na glavi. U jednom periodu procesa smo mislili da ćemo ispričati cijelu priču koja se krije iza slike no, kako je proces napredovao, materijal inspiriran njome je postala samo jedna od scena stavljena u kontekst naše priče. I iako je dobila sasvim drugi smisao, i dalje funkcionira.

3.2.5. Scena 5. Prvi susret

Kada se naši svjetovi spoje tj. sudare, tada kreće zaplet, kreće naša priča. Prvi pogled, prvi kontakt. Još smo uvijek nesigurni, ali i predosjećamo da smo pronašli osobu koju smo tražili.

Jedno drugome vidimo crvene špage u rukama. Josipova je zapetljana, a moja je ravna i otpetljana. Putem njih se otkrivamo, prepoznajemo i razumijemo. Crvene špage su skriveni dijelovi naših karaktera. Shvaćamo da napokon, po prvi put, imamo slušatelja koji nas čuje i razumije.

Različitim korištenjem crvenih špagica naglašavamo kontraste unutarnjih problema: Josipove zamršene odnose i moj umor od jednostavnosti.

L: Želim promjenu. Umorna sam od lažnih osmijeha, od rutine.

U ovoj rečenici upozoravam Josipa da želim odnos u kojem nema laži i usiljenih osmijeha, već iskren i dinamičan odnos koji se ne temelji na rutini.

L: Imam osjećaj da ne razumijem ljude niti oni mene. Ne vjerujem si. Ne vjerujem ljudima.

U ovoj rečenici dolaze unutrašnje borbe, kako s ljudima oko mene, tako i sa samom sobom. Dajem Josipu do znanja da trebam odnos pun povjerenja. Tražim osobu kojoj bih se mogla pokazati onakvom kakva jesam.

L: Jer nemam kome iskreno povjeriti svoje želje, svoje snove i ideje.

Ovom rečenicom prenosim osjećaj izgubljene bliskosti i nemogućnost dijeljenja najintimnijih dijelova sebe kao što su snovi, nesigurnosti i mane.

L: Voljela bih živjeti pod reflektorima i ne osjećati nervozu. Disati.

Reflektori su metafora međuljudskih odnosa u kojima ponekad moramo biti izloženi. Kako sve ove rečenice govorim Josipu, želim mu dati do znanja da težim slobodi od anksioznosti i

unutarnjih prepreka. Željela bih biti opuštena i bezbrižna čak i pod reflektorima, to jest, i u situacijama kada sam najizložena.

L: Pored nekoga tko budi u meni mir kao hladna rijeka u zelenoj šumi.

Ova rečenica mi je jedna od najdražih rečenica koju izgovaram u diplomskom radu. Ispred sebe imam točnu sliku te hladne rijeke usred šume koja mi znači najveći mogući mir. To je moja istinska želja jer se tamo osjećam potpunom i upravo taj osjećaj tražim u odnosu s partnerom.

L: Ima li tu mjesta za mene?

Ovo pitanje budi osjećaj želje za pripadnošću. I Josip i ja postavljamo isto pitanje na kraju svojih monologa, kao i u prvom tekstu, ali ovoga puta malo drugačije. Nagovaramo jedno drugo da se prepustimo i usudimo prići jedno drugome i upoznamo se.

3.2.6. Scena 6. Crvena vrpca

Zatvorite oči i zamislite da vam je tijelo potpuno providno. Možete li zamisliti beskrajn splet žila koje se isprepliću u vašem tijelu? Njima sva ljudska bića duguju život. Sada se fokusirajte na jedan specijalan živac – onaj koji iz srca vodi direktno do malog prsta. On izvire iz lakatne arterije i vaš mali prst čini pravim glasnogovornikom vašeg srca. Zbog toga se u većini kultura diljem svijeta pomirenje i zakletva izvode upravo uz pomoć malih prstiju. Prema drevnoj japanskoj legendi, ovaj živac koji izvire iz srca ne završava na vrhu malog prsta. On se nastavlja i izvan tijela u formi nevidljive crvene niti koja izvire iz malog prsta i zatim opći s crvenim nitima drugih ljudi. Tako i spaja vaše srce sa srcima drugih ljudi. Dvoje ljudi spojenih na ovaj način su vezani samom sudbinom. Oni će se prije ili kasnije upoznati, gdje god se nalazili i koliko god da su fizički udaljeni. Kada se to dogodi, upoznavanje će ostaviti neizbrisiv trag na njima.⁶

Drugim riječima, radi se o ideji da je vaša osoba skrivena pred vašim očima, sve dok svemir ne odluči da je to optimalno vrijeme za razotkrivanje i shvaćanje da je ta osoba ovdje pored nas. I upravo se time bavimo u našem diplomskom ispitu. Željeli smo istražiti crvene niti i preko njih platonski spojiti naša dva svijeta. Ona nam je služila kao rekvizita preko koje smo došli do cilja, a cilj je bio spojiti se.

⁶ Atma.hr, *Drevna japanska legenda: Kako crvene niti sudbine upravljaju vašim životom?*, preuzeto: 26.8.2024., <https://atma.hr/drevna-japanska-legenda-kako-crvene-niti-sudbine-upravljaju-nasim-zivotom/>

Josip i ja smo privatno vrlo dobri prijatelji, ali naš se odnos nije rodio kada smo bili mali. Naš prvi susret dogodio se tek 2015. godine na plesnom festivalu u Požegi na jednoj od radionica gdje smo se međusobno gledali. Naredne godine sretali smo se na istom mjestu ali nismo obraćali pažnju jedno na drugoga. Sve do 2022. godine kada oboje upisujemo diplomski studij. On Neverbalnog teatra, ja Glume i Lutkarske animacije. Tada prvi puta pružamo ruku jedno drugome i razgovaramo. To je bio naš sudbinski trenutak. Spajanje naša dva svijeta. Naše druženje se nastavilo i gradili smo odnos shvaćajući jedno drugo. I zato smo danas tu gdje jesmo. Kolege, privremeni cimeri, ali prije svega - prijatelji.

U našoj predstavi imamo svoje niti, ravne i zapetljane, koje se sudbinski spoje i stvaraju jednu veliku omču oko naših tijela. Koristimo ju kao simbol bliskosti i neraskidive veze. Vidimo da nas steže oko tijela i pokušavamo se iz nje izvuci. Sve dok se ne okrenemo jedno prema drugome. Tu se događa ponovni susret. Ovoga puta s romantičnom notom koja neće dugo trajati jer oboje shvaćamo da to jednostavno nije ono što želimo i što se treba izgraditi iz našeg odnosa.

I o tome progovaramo u našem diplomskom ispitu. O odnosu punom poštovanja, razumijevanja, empatije i brige. O muško-ženskom prijateljstvu koje ne mora biti romantično.

3.2.7. Scena 7. Trešnjice

Scena Trešnjice je nama najzabavnija scena koju smo napravili u ispitu. Scena budi nostalgiju za vremenom kada smo kao djeca radili nered, krali trešnje, igrali *Tri noža u leđa* i gledali zvijezde... Iako u toj sceni ne igramo djecu, bavimo se buđenjem djeteta u sebi, osjećajem zaigranosti i tako podržavamo ideju da se vrijedi igrati i u odrasloj dobi jer je život tada ljepši i ugodniji. Željeli smo istaknuti ljepotu smijeha i igre s prijateljem. To prijateljstvo nije romantično niti to treba biti niti teži to postati, već je to odnos pun razumijevanja, podrške, veselja i bezbrižnosti.

3.2.8. Scena 8. „Brodić ili kadica“

Završna scena predstave je katarza naših likova koji spoznaju da je njihov svijet samo njihov i da im je, usprkos svim problemima, potreban spokoj i bivanje u trenutku s osobom za koju mogu reći da im je nadopuna.

Želim ovaj trenutak. To je... To je ono što želim u odnosu. To je... To je ono kad si s nekim i voliš ga i on to zna. I on tebe voli i ti to znaš. No nije romantično uopće, onako baš platonski.

I smiješno je i tužno, ali samo zato što će ovaj život završiti. I to je tajni svijet koji postoji baš tu. Za koji nitko drugi ne zna. To je nešto kao što kažu da druge dimenzije postoje posvuda oko nas. Ali mi nemamo sposobnost da ih percipiramo. To je ono što želim od odnosa. Ili samo života... Prijatelj.⁷

A zašto ju zovemo „brodić ili kadica“? Jer ti pojmovi simboliziraju tiho mjesto, mjesto čišćenja kada je tijelo u vodi ili okruženo vodom. Suptilnim pokretima i promjenama pozicija prizivamo osjećaj topline prilikom ulaska u kadicu i opuštenost prilikom relaksacije na valovima. Htjeli smo stvoriti atmosferu spokoja.

⁷ Ovaj monolog smo preuzeli iz filma *Frances Ha* u režiji Noah Baumbachea iz 2012. u vlastitom prijevodu. Monolog u filmu izgovara lik Frances u izvedbi Grete Gerwig.

4. KROV

4.1. Dramaturgija

Naša predstava stvorena je iz „obrnute dramaturgije“. To znači da smo prvo stvarali materijal pa ga tek onda zapisivali, tražili smisao, punili asocijacijama i stvarali cjelinu.

Ono što bih navela kao obilježja „obrnute dramaturgije“ (koju mi koristimo) su: nelinearno pripovijedanje (gdje događaji nisu prikazani kronološkim redoslijedom), dekonstrukcija narativa i eksperimentiranje u procesu.

Jedna od korisnijih proba mi je bila „glumačka proba“ na kojoj su se stvari posložile na svoje mjesto. Odnosno, tada smo konačno shvatili što gore navedeni pojmovi konkretno znače za našu predstavu. Pronašli smo dramaturški kod koji bi nas mogao dovesti do kraja kojem smo težili.

4.2. Vrijeme

Za kazalište je uvijek važno doživljeno vrijeme, doživljaj vremena koji dijele akteri i gledatelji i koji se očito ne može točno mjeriti, nego samo iskusiti. Analiza i refleksija kazališnog vremena odnosi se na to iskustvo, na ono što Henri Bergson razlikuje od vremena koje se može objektivirati, od mjerljivog vremena (temps.)⁸

Predstava *Suburb* vrijeme koristi vrlo specifično. U predstavi određene scene i situacije trpe nerealistično trajanje. Nešto što bi se u životu moglo odviti u nekoliko minuta, čak i sekundi, prikazali smo u mnogo dužem vremenu. Vrijeme smo koristili kao alat za produbljivanje emocije, unutarnjih stanja likova, napetosti radnje i pokret. Scena *Christina's world* (opisana u poglavlju 3.2. Gluma) koristi scensko vrijeme kao pokazatelj trajanja potrebnog da se dvoje ljudi spoji. Taj put je spor i dugotrajan, prožet raznim situacijama i preprekama, no na kraju je predivan jer je ishod pozitivan za oba lika u predstavi. Stilizaciju vremena koristimo i u sceni spajanja Josipovog i Laurinog svijeta. U početku sam imala nedoumica oko trajanja pojedinih scena. Razmišljala sam hoće li publici postati dosadno gledati 7 minuta vrlo spore promjene

⁸ Lehmann, Hans-Thies, *Postdramsko kazalište*, preveo: Kiril Miladinov, Centar za dramsku umjetnost i Centar za teoriju i praksu izvođačkih umjetnosti, Zagreb -Beograd, 2004.

pozicija, no onda sam shvatila da, da bismo postigli željeni efekt, moramo svaki pokret napuniti značenjem, težinom, zapravo glumiti: biti u situaciji sada i ovdje. Ta dugotrajnost, konzistentnost i mirnoća scene otvara publici prostor za razmišljanje i povezivanje s likovima te za stvaranje vlastitih asocijacija.

S druge strane, određene scene (Scena 0. Ulaz publike i Scena 7. Trešnjice) su vrlo brze. Napravljene su kao ritmički i dramaturški kontrasti spram nadolazećih i prethodnih scena. Ono što u konačnici objedinjuje sve naše spore, brze, glumačke, plesne i na razne načine kombinirane scene je scenska prisutnost. O scenskoj prisutnosti i glumcu Boro Stjepanović kaže da je:

*Dobar glumac (je) uvijek neposredno, aktivno prisutan u svome djelu, u ulozi, koja se u radikalnoj varijanti može poistovjetiti s procesom svoga nastajanja.*⁹

Ako mi ne bismo biti prisutni i konstantno „unutra“, ako ne bismo razmišljali o tome što na sceni radimo, za koga i što govorimo i radimo, predstava bi bila prazna, bez sadržaja i smisla. Zato nam je bilo bitno razumjeti dogovoreni materijal te opravdati i poštivati partnerov prostor igre jednako kao i svoj.

4.3. Rad s partnerom

Budući da Josip i ja iz prethodnih scenskih iskustava već imamo izgrađeno povjerenje, vrlo dobro funkcioniramo u procesu i zato nismo imali problema s dogovorom oko izbora proizašlog materijala.

Naravno, u procesu ne može i ne treba sve teći glatko i bez nesuglasica. No ključ dobre predstave je komunikacija. Kad bi se dogodilo neslaganje u mišljenju, koje je normalno jer smo ipak dva različita tijela i mozga, vrlo zrelo bismo pristupili „problemu“. Oboje bismo iznijeli svoje mišljenje i ideje, isprobali više verzija kako bismo došli do kompromisne ideje koja funkcionira za predstavu. Nije bilo mjesta za egoizam jer smo radili za isti cilj: stvoriti predstavu u kojoj uživa i publika ali i mi izvođači.

Mogu reći da nam je period ljeta donio mnogo novih ideja koje nismo mogli iznjedrati prije zbog prezasićenosti i (velikim dijelom) zato što više nismo mogli objektivno sagledavati stvari. Bili smo preuboko u materijalu, te „vanjsko oko“ kako mi to popularno zovemo, više

⁹ Stjepanović, Boro, *Gluma I, rad na sebi*, Umjetnička akademija Osijek, 2013., str. 77.

nije radilo. No nakon ljeta oboje smo došli odmorni, materijal je odležao i sada smo bili spremni za iduću fazu.

4.4. Rad s mentorima

Moram spomenuti i mentore koji su s nama radili na predstavi. Budući da smo radili s troje mentora u različitim kombinacijama tijekom procesa, mogu reći da smo dobro odabrali. Svatko od njih je predstavi dao svoj doprinos. Posebno cijenim to što smo imali vrlo transparentan odnos. Ako nešto što smo ponudili nije funkcioniralo, mentori su nas poticali na stvaranje kvalitetnog materijala i što je najbitnije trudili su se da njihove ideje poštuju naše kreativne impulse. To znači da su nas slušali i usmjeravali da stvaramo materijal koji nam je prirodan. Ponekad su bili i strogi, ali to nama kao mladim izvođačima treba mnogo značiti jer učimo od starijih kolega i profesora koji nam pomažu da se discipliniramo i fokusiramo. Naše neiskustvo ima ponekad i dobrih strana; upravo zato što smo još uvijek na Akademiji i imamo priliku griješiti, iz grešaka ponekad nastanu vrlo zanimljivi materijali koje kasnije možemo izraditi i koristiti u procesu na sasvim nov način.

Mogu reći da sam mnogo naučila u ovom dugotrajnom procesu, ali mi je i drago što je trajao toliko dugo jer smo imali potpunu slobodu i vrijeme da istražujemo svoje tijelo i stvaramo iz vlastitih ideja. U konačnici smo sve to (uz pomoć mentora) sklopili u lijepu predstavu.

5. PROZORI

5.1. Fotelje

Naše fotelje smo nabavili u požeškom antikvarijatu. Isprva smo ih koristili striktno kao rekvizitu kako bismo došli s jednog kraja prostorije na drugi ili iskoristili vrijeme da sjednemo u nju. No onda su fotelje sve više i više postajale simboli. One su sada bila naša sigurna mjesta i partneri.

5.2. Kostim

Izbor kostima je na red došao relativno kasno. Odlučili smo se za varijantu u kojoj Josip na sebi ima zelene hlače i bijelu majicu, a ja bijele hlače i zelenu majicu. To smo izabrali zbog motiva *yin-yang* koji nas se posebno dojmio.

Jin i Jang se često prikazuju kao simbol koji se sastoji od dvije boje: bijele (Jang) i crne (Jin). Jin predstavlja žensku, tamnu, pasivnu i hladnu stranu, dok Jang predstavlja mušku, svijetlu, aktivnu i toplu stranu. Ovaj simbolizam naglašava da svaki koncept sadrži dio drugog unutar sebe, što znači da u svakoj suprotnosti postoji mali element suprotnosti.¹⁰

Naši se kostimi nadopunjuju baš kao što se i naši likovi u predstavi pronadu i upotpune. Predstavljaju savršenu ravnotežu naših suprotnosti koje se prožimaju i koje su međusobno uvjetovane.

5.3. Publika

Obrnuta dramaturgija zahtijeva aktivno sudjelovanje publike. Publika sudjeluje u otkrivanju i interpretaciji značenja radnje. Trudi se složiti priču u svojim mislima. Kako se to često događa s odgodom u razumijevanju, moram im kao izvođačica pomoći međusobno povezati događaje. Naša predstava nije klasična dramska predstava, no glumačka se radnja vidi u svakom trenutku bivanja na sceni. Potrudila sam se koliko sam mogla konstantno biti u točnoj radnji, iz dana u dan prolaziti i tražiti nove stvari u svakoj izvedbi koje bi me dovele do bolje scenske prezentnosti, točne emocije, akcije i reakcije na partnera i publiku. Ista stvar vrijedi i za fizički materijal. Kroz pokret istražujem vlastite granice, konkretiziram ga, ali i

¹⁰ <https://www.bebe.hr/savjeti-njega/razumijevanje-jin-i-jang-koncepta/> preuzeto: 16.9.2024.

dekonstruiram. Na taj način mogu iz predstave u predstavu raditi na usavršavanju svoje izvedbe kako bih publiku što više uključila u praćenje priče.

5.4. Autorstvo i produkcija

Za napredak predstave, o kojem Josip i ja razgovaramo i maštamo, svakako bismo se pozabavili unapređenjem i potpunim autorstvom teksta te bismo voljeli okupiti oko sebe tim mladih ljudi koji bi bili autori glazbe, kostima i vizuala predstave. Na taj način bismo podigli predstavu s razine diplomskog rada na razinu profesionalne predstave spremne za igranje u profesionalnom okruženju. Olakotna stvar je što stanemo u jedan mali auto budući da osim svojih izvedbenih tijela imamo samo kostime, dvije fotelje i par metara crvene špage.

6. KLJUČEVI

Iliti Zaključak

Sada, na samom kraju studija kada se mogu reflektirati na sve naučeno i stečeno, izrazito sam ponosna na sebe što sam završila fakultet autorskim radom u ugodnom i kreativnom procesu. Nadam se i vjerujem da će predstava živjeti i rasti i naći put do publike.

Jedan kolega me pitao zašto smo odabrali baš tu temu. Ja sam zastala i promislila o tome. Odgovorila sam: “Jer nas se tiče.”. Htjeli smo raditi nešto što je blisko svima neovisno o godinama. Jer svatko od nas se može pronaći u likovima Josipa i Laure. Želja nam je bila prenijeti emociju, provocirati pitanje postojanja muško-ženskih prijateljstava, oživjeti dijete u sebi i na kraju potaknuti publiku da razmisli tko je na ovome svijetu *njihova osoba!*

Predstavom *Suburb* zaključavam kuću koju sam gradila pet dugih godina. Zatvaram vrata i prozore, a ključeve spremam u ladicu uspomena koje su mi obilježile život.

7. LITERATURA

Atma.hr, *Drevna japanska legenda: Kako crvene niti sudbine upravljaju vašim životom?*, <https://atma.hr/drevna-japanska-legenda-kako-crvene-niti-sudbine-upravljaju-nasim-zivotom/>

Bebe. Hr, *Razumijevanje Jin i Jang koncepta*, <https://www.bebe.hr/savjeti-njega/razumijevanje-jin-i-jang-koncepta/>

Lehmann, Hans-Thies, *Postdramsko kazalište*, preveo: Kiril Miladinov, Centar za dramsku umjetnost i Centar za teoriju i praksu izvođačkih umjetnosti, Zagreb -Beograd, 2004.

Stjepanović, Boro, *Gluma I, rad na sebi*, Umjetnička akademija Osijek, 2013.

Westwood, Vivienne, Forum Creative Wallonia, 2010., https://www.youtube.com/watch?v=BbS6t4Yjq_E&ab_channel=DigitalWallonia

Atma.hr, *Drevna japanska legenda: Kako crvene niti sudbine upravljaju vašim životom?*, <https://atma.hr/drevna-japanska-legenda-kako-crvene-niti-sudbine-upravljaju-nasim-zivotom/>

Bebe. Hr, *Razumijevanje Jin i Jang koncepta*, <https://www.bebe.hr/savjeti-njega/razumijevanje-jin-i-jang-koncepta/>

8. SAŽETAK

Predstava „Suburb“ istražuje sudbinski susret između muškarca i žene kroz teoriju crvene vrpce, istovremeno otvarajući pitanje postojanja muško-ženskih prijateljstava u suvremenom svijetu prepunom površnih odnosa. Predstava slavi jednostavnost bliskosti podsjećajući nas na dragocjenost iskrenog zajedništva i dubokih prijateljstava.

Bavili smo se i pokretom i glumom. Istraživali smo tanku granicu između ova dva medija, ispitujući ekstreme, scensko trajanje i zajedničku igru plesača i glumice.

Ključne riječi: diplomski ispit, gluma, neverbalni teatar, prijateljstvo, crvena nit, Christina's world, publika, fotelje, rad na tijelu, monolog, koreodrama

9. SUMMARY

The stage performance „Suburb“ elaborates a destined encounter between a man and a woman through the theory of „a red string“ seeking, at the same time, the answer to the question of men-women friendship in the modern world full of superficial relationships. The performance is reminiscent of the precious simplicity and closeness within an honest community and true friendship.

Our motion and acting have been elaborated on as well, highlighting a thin border between those two types of media and their extremes along with the length of the performance and the mutual game between the dancer and the actress.

Key words: final exam, acting, nonverbal theater, friendship, red string, Christina's world, audience, armchair, work on the executive body, monologue, choreodrama

10. ŽIVOTOPIS

Laura Kolesarić rođena je 17. travnja 2000. godine u Virovitici. Po završetku Osnovne škole Vladimira Nazora upisuje Katoličku klasičnu gimnaziju s pravom javnosti u Virovitici. Potom 2019. godine upisuje Akademiju za umjetnost i kulturu, smjer Gluma i lutkarstvo, a 2022. godine Diplomski studij glume i lutkarske animacije na istoj Akademiji. Iskustvo stječe u dramskim produkcijama i predstavama, a neke od njih su: *Sutra to možeš biti ti* u režiji Anice Tomić, *12 milisekundi* u režiji Ivane Vukićević te seriji *Tetak*, produkcije 187.

2023. Godine dobiva nagrade za najbolju glumicu u predstavi *12 milisekundi*, nagradu za najbolju predstavu u cjelini i nagradu publike za predstavu *12 milisekundi* na FIST Festivalu u Beogradu.